

VLIV VĚKU, POHLAVÍ A VZDĚLÁNÍ NA PŘEDSTAVU UTVÁŘENÍ SOCIÁLNÍCH VZTAHŮ PO PANDEMII COVID-19¹

Ceccato et al. (2021b) se ve své studii zabývali individuálními rozdíly v očekávaných dopadech pandemie COVID-19. Jejich online dotazník vyplnilo celkem 3991 respondentů z Itálie ve věku 18 až 85 let. Sběr dat proběhl v době, kdy v Itálii byla karanténa. Výzkumníci kladli důraz především na tzv. vyváženou časovou perspektivu (anglicky Balanced Time Perspective – BTP), která odráží individuální profil optimální časové orientace člověka a pozitivně souvisí s duševním zdravím a podporuje úspěšné zvládnání neočekávaných krizí. Výsledky studie ukázaly, že lidé, kteří mají BTP vyšší, mají méně negativních názorů ohledně důsledků pandemie na jejich budoucí život. Výzkumníci se dále zabývali také afektivními stavy, přesvědčením o délce pandemie, finančními zdroji a pohlavím, což jsou všechno proměnné, které hrály roli ve vytváření pohledu na budoucí život po pandemii.

Tato práce pracuje také s daty ze studie Ceccato et al. (2021a), zabývá se však jinou hypotézou. Výzkumný soubor tedy taktéž tvoří 3991 respondentů s věkovým průměrem 35 let, ženy jsou v zastoupení 69 % a muži 31 %. Cílem této studie je vytvořit model, který zahrnuje pohlaví, věk a dosažené vzdělání a prozkoumat vliv těchto proměnných na utváření představy o vlastních sociálních vztazích po skončení pandemie COVID-19. Ceccato et al. (2021b) zjistili, že ženy vnímají budoucnost po pandemii negativněji než muži. I tato práce tedy očekává, že ženy budou vnímat dopad pandemie na utváření svých budoucích sociálních vztahů negativněji než muži.

Model zahrnuje tyto proměnné:

Závisle proměnná:

- ❖ Bodové ohodnocení výroku „Věřím, že tato krize negativně ovlivní způsob, jak se budu v budoucnu socializovat s jinými lidmi.“ Bodové rozpětí se pohybovalo od 0 do 100, přičemž 0 značila „vůbec“ a 100 „extrémně“.

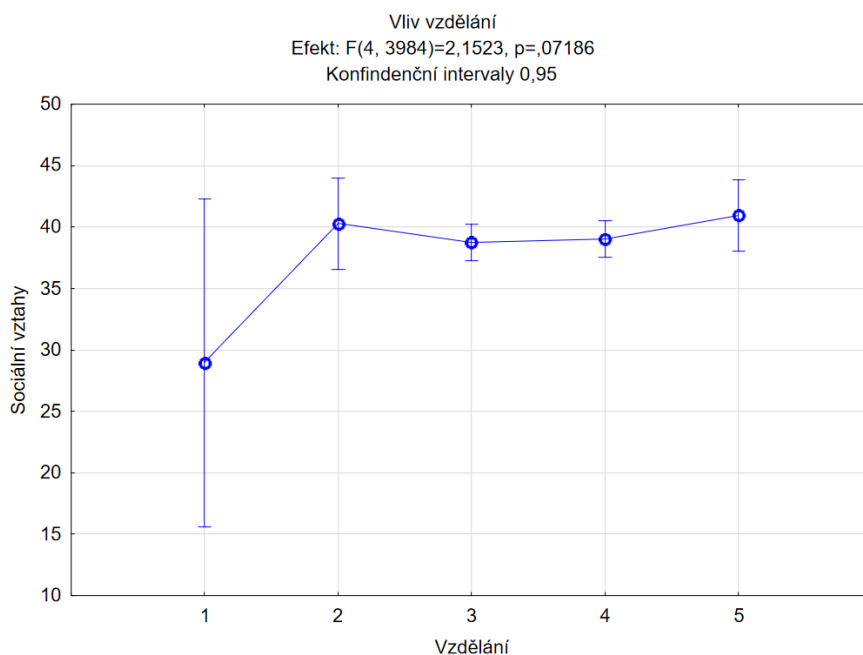
Regresory:

- ❖ Pohlaví – nulou byly kódovány ženy, jedničkou muži (v původních datech byli muži kódováni jedničkou a ženy dvojkou).
- ❖ Věk – jak již bylo zmíněno, věkové rozpětí respondentů se pohybovalo od 18 do 85 let.
- ❖ Vzdělání – tento regresor nabýval pěti hodnot (1 = základní škola, 2 = střední škola „middle school“, 3 = střední škola „high school“, 4 = vysoká škola, 5 = vyšší titul (doktorský apod.)).

Takto vytvořený model byl podroben lineární regresi. Výsledky ukázaly, že statisticky významný vliv má věk i pohlaví. Čím starší člověk, tím více negativně vnímá dopad pandemie na navazování jeho budoucích sociálních vztahů. P-hodnota vyšla 0,00. Pokud se podíváme na vliv pohlaví, ženy skórovaly daleko výše než muži. Ženy tedy vnímají dopad pandemie na své budoucí sociální vztahy více negativně než muži. P-hodnota i v tomto případě vyšla 0,00. Co se týká vzdělání, signifikantní vztah byl nalezen pouze u základního vzdělání. Pokud měl člověk pouze základní školu, vnímal dopady pandemie na jeho sociální vztahy nejméně negativně. P-hodnota i zde vyšla 0,00. Nicméně je důležité podotknout, že základní vzdělání uvedlo pouze 0,6 % respondentů. A pokud se podíváme na vzdělání jako celek, statisticky významný vliv zde nenalezneme. P-hodnota vychází 0,07. V níže přiloženém grafu můžeme vidět právě vliv jednotlivých stupňů vzdělání.

¹ Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=70>.

Obrázek 1: Vliv vzdělání na vnímání negativních dopadů pandemie na vytváření budoucích sociálních vztahů

Výsledky však také ukázaly, že model dokáže vysvětlit pouze 2,7 % rozptylu. Koeficient determinace R^2 se totiž rovná hodnotě 0,027. Tabulka níže shrnuje vlivy jednotlivých proměnných.

Tabulka 1: Hodnoty jednotlivých regresorů modelu

Regresor	Testová statistika	P-hodnota
Věk	76,50	0,00
Pohlaví	36,62	0,00
Vzdělání	2,15	0,07

Utváření sociálních vztahů je pro život každého jedince velmi důležité. Pobyt v dlouhodobé karanténě však tento důležitý aspekt života znemožnil. Je tedy oprávněné, že lidé začali v takové situaci pociťovat strach o svou budoucí socializaci. Ženy vnímaly dopad pandemie na tuto stránku negativněji než muži, což odpovídá výsledkům Ceccato et al. (2021b). Důležité je také zjištění, že starší lidé vnímali dopad negativněji než mladší. Ač pro tuto práci byla použita data nasbíraná na italské populaci, stojí minimálně za úvahu sledovat, jak se utváření sociálních vztahů po skončení pandemie COVID-19 skutečně odehrává.

Literatura

Ceccato, I., Di Crosta, A., Palumbo, R., Marchetti, D., La Malva, P., Maiella, R., Marin, A., Mammarella, N., Verrrocchio, M. C., & Di Domenico, A. (2021a). *Data on the effects of COVID-19 pandemic on people's expectations about their future*. Mendeley Data. doi: 10.17632/52zyny39yy.1

Ceccato, I., Palumbo, R., Di Crosta, A., Marchetti, D., La Malva, P., Maiella, R., Marin, A., Mammarella, N., Verrrocchio, M. C., & Di Domenico, A. (2021b). „What's next?“ Individual differences in expected repercussions of the COVID-19 pandemic. *Personality and Individual Differences*, 174. doi:10.1016/j.paid.2021.110674